

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

14 вересня 2016 року

м. Київ

№ 386

**Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному
та валютному ринках України**

Відповідно до статті 99 Конституції України, статті 387 Господарського кодексу України, статей 6, 7, 7¹, 15, 25, 30, 33, 44, 45, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66, 67 та глави 11 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, статей 1 та 2 Закону України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”, Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації”, розділів II та III Декрету Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року № 15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” та з метою врегулювання ситуації на грошово-кредитному ринку України, зокрема його валютному сегменті, Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Установити, що розрахунки за операціями з експорту та імпорту товарів, передбачені в статтях 1 та 2 Закону України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”, здійснюються у строк, що не перевищує 120 календарних днів.

2. Установити вимогу щодо обов’язкового продажу на міжбанківському валютному ринку України надходжень в іноземній валюті із-за кордону на користь юридичних осіб, які не є уповноваженими банками, фізичних осіб-підприємців, іноземних представництв (крім офіційних представництв), на рахунки, відкриті в уповноважених банках для ведення спільної діяльності без створення юридичної особи, а також надходжень в іноземній валюті на рахунки резидентів, відкриті за межами України на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України.

Надходження в іноземній валюті, зазначені в абзаці першому цього пункту, підлягають обов’язковому продажу на міжбанківському валютному

ринку України, у тому числі безпосередньо Національному банку України, у розмірі 65 відсотків. Решта надходжень в іноземній валюті залишається в розпорядженні резидентів та нерезидентів і використовується ними відповідно до правил валютного регулювання.

Не підлягають обов'язковому продажу на міжбанківському валютному ринку України надходження в іноземній валюті:

на користь держави або під державні гарантії;

за кредитами, позиками, що залучаються відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або від міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, або від міжнародних фінансових організацій, за договорами з якими Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, який надається іншим міжнародним фінансовим організаціям;

за кредитами, що надаються резиденту-позичальнику шляхом сплати іноземним кредитором коштів за зобов'язаннями цього резидента перед нерезидентом-експортером згідно із зовнішньоекономічним договором без зарахування кредитних коштів на рахунок резидента в уповноваженому банку, за умови, що такий кредит надається банком-нерезидентом та/або за участю іноземного експортно-кредитного агентства;

за проектами (програмами) міжнародної технічної допомоги, що пройшли державну реєстрацію;

за проектами, що здійснюються на підставі угод між Україною і Європейським Союзом про участь України в міжнародних програмах Європейського Союзу;

за міжнародно-технічними програмами і проектами, зареєстрованими відповідно до частин п'ятої і шостої статті 66 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність";

у вигляді грантів від міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, на користь юридичної особи-резидента, фінансування якої здійснюється за рахунок таких грантів та в органах управління якої бере участь Уряд України;

що надійшли як грошове забезпечення (гарантійний внесок) участі нерезидента в аукціоні (торгах) з приватизації державного майна на рахунки організатора такого аукціону (торгів);

що надійшли у вигляді грошового забезпечення пропозиції конкурсних торгів (гарантія, застава, завдаток, депозит) з метою участі нерезидента в конкурсних торгах під час здійснення державних закупівель;

що надійшли для здійснення іноземних інвестицій в Україну;

на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів в іноземній валюті, відкриті в уповноважених банках;

за операціями з розміщення депозитів банками-нерезидентами на рахунках в уповноважених банках;

на користь резидентів-посередників за договорами комісії, доручення, консигнації або за агентськими угодами, що підлягають подальшому перерахуванню власникам коштів. Якщо надходження в іноземній валюті

підлягають подальшому перерахуванню власникам коштів, які обслуговуються в уповноважених банках, то уповноважені банки здійснюють обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті відповідно до вимог цього пункту;

за операціями з обміну іноземної валюти на рахунках резидентів, відкритих за межами України на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України;

що надійшли як благодійна допомога на користь її набувачів;

повернені за ініціативою іноземного банку-отримувача/посередника за умови, що зазначені кошти були повернені протягом семи днів після дня їх перерахування уповноваженим банком;

що надійшли як помилковий переказ.

Вимога щодо обов'язкового продажу поширюється на надходження в іноземній валюті 1-ї групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (далі – Класифікатор), і в російських рублях.

Уповноважений банк зобов'язаний попередньо зараховувати надходження в іноземній валюті, на які згідно з абзацом першим цього пункту поширюється вимога щодо обов'язкового продажу, на окремий аналітичний рахунок балансового рахунку 2603 “Розподільчі рахунки суб'єктів господарювання” (далі – розподільчий рахунок).

Уповноважений банк зобов'язаний здійснити обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті відповідно до вимог цього пункту:

без доручення клієнта;

виключно наступного робочого дня після дня зарахування таких надходжень на розподільчий рахунок.

3. Національний банк України здійснює моніторинг роботи уповноваженого банку з метою перевірки добросовісного характеру платежів за операціями клієнтів. З цією метою Національний банк України має право вимагати від банків призупинення проведення операцій, що мають підвищений ризик їх використання з протиправною метою, та отримувати документи, що підтверджують добросовісний характер здійснення таких операцій.

4. Уповноважені банки не можуть знімати з контролю експортні операції клієнтів на підставі документів про припинення зобов'язань зарахуванням зустрічних однорідних вимог:

в іноземній валюті 1-ї групи Класифікатора/російських рублях (незалежно від суми операції);

в інших валютах (якщо загальна сума зобов'язань, що припиняються зарахуванням у межах одного договору щодо експорту товарів, перевищує в еквіваленті 500 000 доларів США).

Надходження в іноземній валюті за експортними операціями клієнтів банку мають бути продані в порядку, установленому в пункті 2 цієї постанови.

Вимоги цього пункту не поширюються на випадки припинення зобов'язань зарахуванням зустрічних однорідних вимог за операціями операторів телекомунікацій з оплати міжнародних телекомунікаційних послуг (міжнародного роумінгу та пропуску міжнародного трафіку).

5. Уповноважений банк до 18.15 поточного дня подає з використанням засобів Системи підтвердження угод на міжбанківському валютному ринку України Національного банку України розгорнуту заявку щодо загального обсягу обов'язкового продажу іноземної валюти, запланованого на наступний робочий день.

Розгорнута заявка включає інформацію про загальний обсяг надходжень та загальний обсяг обов'язкового продажу за кодами іноземної валюти, інформацію про вид надходження і розширену інформацію для операцій, сума яких становить більше 50 000 доларів США в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України поточного робочого дня. У розширеній інформації банк в окремому записі зазначає ідентифікаційний код юридичної особи/реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта, що внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, скорочене найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи-підприємця, код валюти, обсяг обов'язкового продажу.

6. Запровадити такі заходи щодо діяльності банків та фінансових установ:

1) дозволити резидентам здійснювати погашення кредитів, позик (у тому числі фінансової допомоги) в іноземній валюті за договорами з нерезидентами (у тому числі в разі укладання додаткових угод до кредитних договорів/договорів позики, новації боргу, що виник із кредитних договорів/договорів позики, розірвання договорів) не раніше строку, передбаченого договорами. Для цілей цього підпункту під строком платежу за договором слід розуміти кінцеву (найбільш віддалену) дату, яка визначена умовами договору для своєчасного виконання такого платежу. Зазначена вимога поширюється на випадки дострокового виконання резидентом-позичальником зобов'язань як за основною сумою кредиту/позики, так і за іншими платежами, установленими кредитним договором/договором позики (крім випадку, коли за договором змінюється періодичність виплати процентів із щороку на щокварталу/щомісяця або із щокварталу на щомісяця та/або строк виплати процентів переноситься не більше ніж на 180 днів).

Національний банк України не здійснює реєстрацію договорів про залучення резидентами-позичальниками кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів/змін до договорів, умови яких не відповідають вимогам абзацу першого цього підпункту.

Вимоги цього підпункту не поширюються на випадки дострокового погашення кредитів, позик:

залучених уповноваженим банком за умови спрямування достроково повернутих коштів на збільшення капіталу цього уповноваженого банку-позичальника. Для здійснення таких операцій уповноваженому банку дозволяється повертати іноземному інвестору кошти за кредитом/позикою безпосередньо на його інвестиційний рахунок, відкритий в уповноваженому банку, з подальшим використанням цих коштів на збільшення капіталу банку;

за рахунок коштів, що залучаються резидентом-позичальником за іншим кредитним договором (договором позики) з нерезидентом (далі – новий договір), якщо новий договір передбачає більш пізній строк виконання зобов'язань позичальника з повернення цих коштів порівняно з умовами попереднього кредитного договору (договору позики) (далі – попередній договір) та ці кошти (ураховуючи кошти в гривнях, отримані внаслідок обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті) не використовуються позичальником на будь-які інші цілі, крім дострокового виконання власних зобов'язань за попереднім договором та купівлі іноземної валюти за гривні із зазначеною метою. Купівля резидентом-позичальником іноземної валюти із зазначеною метою дозволяється в межах фактичної суми обов'язкового продажу коштів в іноземній валюті, які резидент-позичальник залучив за новим договором для дострокового виконання власних зобов'язань за попереднім договором;

на користь міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, або міжнародних фінансових організацій, за договорами з якими Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, який надається іншим міжнародним фінансовим організаціям;

у сумі коштів, що відповідає частці такого кредиту, позики, що надана за участю іноземного експортно-кредитного агентства.

Вимоги цього підпункту не поширюються на випадок скорочення строків повернення резидентом, що не є банком, нерезиденту основної суми кредиту/позики в іноземній валюті 1-ї групи Класифікатора, якщо таке скорочення здійснюється з метою реструктуризації заборгованості за кредитом/позикою шляхом зарахування вимог за основною сумою такого кредиту/позики як додаткового вкладу (внеску) нерезидента до статутного капіталу резидента під час його збільшення. Пакет документів, що подається до Національного банку України для реєстрації відповідних змін до кредитного договору (договору позики), має додатково містити документи, що підтверджують наявність зобов'язань здійснити зазначену в цьому абзаці реструктуризацію, у тому числі набуття нерезидентом права власності на відповідну частку статутного капіталу резидента. Уповноважений банк під час контролю за проведенням операцій за кредитним договором (договором позики) має враховувати, що зобов'язання за кредитом/позикою, які реструктуризовані в передбачений цим абзацом спосіб, мають припинитися зарахуванням вимог;

2) уповноважені банки здійснюють операції з купівлі-продажу іноземної валюти за гривні на міжбанківському валютному ринку України відповідно до

нормативно-правового акта Національного банку України, що регулює порядок та умови торгівлі іноземною валютою.

На кінець робочого дня сальдо перевищення загального обсягу купівлі іноземних валют та банківських металів за гривні над обсягом їх продажу (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют та банківських металів, установленим Національним банком України на дату реєстрації операцій у Системі підтвердження угод на міжбанківському валютному ринку України Національного банку України) не може бути більше ніж:

за операціями на умовах “тод”, “том”, “спот” – 0,1 відсотка від розміру регулятивного капіталу банку (в еквіваленті);

за всіма операціями з купівлі та продажу іноземної валюти і банківських металів – 0,1 відсотка від розміру регулятивного капіталу банку (в еквіваленті).

Зазначена вимога не поширюється на:

валютні операції на умовах “своп”;

операції з купівлі іноземної валюти, що надходить від іноземних інвесторів для збільшення основного капіталу банку;

валютно-обмінні операції з фізичними особами.

Уповноваженим банкам дозволяється здійснювати купівлю іноземної валюти з перевищенням зазначеного в цьому підпункті сальдо за умови, що така купівля здійснюється за рахунок коштів, отриманих від погашення облігацій внутрішньої державної позики з індексованою вартістю, які обліковувалися в балансі банку станом на 02 вересня 2014 року, а також за умови, що банком для приведення у відповідність до установленого значення ліміту загальної (довгої/короткої) відкритої валютної позиції було здійснено продаж іноземної валюти у відповідному обсязі протягом двох робочих днів із дня набрання чинності нормою щодо зобов'язання банків включати суму балансової вартості цих облігацій до розрахунку загальної (довгої/короткої) відкритої валютної позиції. Купівля іноземної валюти може бути здійснена банком протягом п'яти робочих днів, включаючи день погашення зазначених облігацій, у сумі, що не перевищує обсягу проданої іноземної валюти, але не більше ніж сума балансової вартості облігацій, включена до розрахунку загальної (довгої/короткої) відкритої валютної позиції.

До розрахунку зазначеного в цьому підпункті сальдо, крім операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та банківських металів, включається загальний обсяг облігацій внутрішніх державних позик, номінованих в іноземній валюті (далі – ОВДП), за номінальною вартістю, продаж яких здійснюється банком – первинним дилером відповідно до договору з купівлі-продажу ОВДП, укладеного в день перерахування банком – первинним дилером коштів в іноземній валюті на рахунок Державного казначейства України за результатами первинного їх розміщення/дорозміщення (розрахунки за таким договором мають здійснюватися не пізніше другого робочого дня після дня його укладення):

іншому уповноваженому банку (крім ПАТ “РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ”), що купує ОВДП від власного імені та за свій рахунок (далі – банк-покупець). Банк –

первинний дилер включає в розрахунок сальдо зазначену операцію як продаж іноземної валюти в день укладення договору, а банк-покупець – як купівлю іноземної валюти в день укладення договору;

клієнту (крім уповноваженого банку) за умови, що цим клієнтом був здійснений (у день укладення договору з купівлі-продажу ОВДП) продаж іноземної валюти на умовах “тод” з власного поточного/інвестиційного рахунку, відкритого в банку – первинному дилері, у сумі, не меншій, ніж обсяг ОВДП за номінальною вартістю, куплених цим клієнтом. Банк – первинний дилер включає зазначену операцію в розрахунок сальдо як продаж іноземної валюти в день укладення договору.

Загальний обсяг ОВДП, включений банком – первинним дилером до розрахунку сальдо як продаж іноземної валюти, не повинен перевищувати загальний обсяг ОВДП за номінальною вартістю, придбаних за результатами первинного розміщення/дорозміщення.

Уповноваженим банкам забороняється здійснювати на фондових біржах власні операції з похідними фінансовими інструментами (деривативами), базовим активом яких є іноземна валюта або її курс;

3) дозволити здійснювати операції з продажу готівкової іноземної валюти або банківських металів одній особі в один операційний (робочий) день у сумі, що не перевищує в еквіваленті 12 000 гривень у межах однієї банківської установи.

Обмеження щодо суми операції з продажу готівкової іноземної валюти не поширюються на випадок проведення такої операції банком з фізичною особою-резидентом у разі одночасного дотримання таких умов:

фізична особа купує готівкову іноземну валюту та використовує її виключно на цілі виконання власних зобов'язань в іноземній валюті за кредитним договором, укладеним з уповноваженим банком-кредитором;

банк здійснює продаж готівкової іноземної валюти в сумі, що не перевищує обсягу зобов'язань в іноземній валюті фізичної особи-позичальника за кредитним договором. Банк зобов'язаний забезпечити контроль за неухильним дотриманням фізичною особою-позичальником вимоги щодо цільового використання купленої готівкової іноземної валюти.

Обмеження щодо суми операції з продажу банківських металів не поширюється на монети, вироблені з дорогоцінних металів (у тому числі інвестиційні монети України);

4) за дорученням фізичних осіб за межі України здійснюються перекази іноземної валюти за поточними валютними неторговельними операціями:

без підтвердних документів з поточного рахунку в іноземній валюті або без його відкриття – на суму, що в еквіваленті не перевищує 15 000 гривень в один операційний (робочий) день. Фізичні особи-нерезиденти здійснюють такі перекази на підставі документів, що підтверджують джерела походження коштів;

з поточного рахунку в іноземній валюті – на суму, що в еквіваленті перевищує 15 000 гривень, але не більше ніж 150 000 гривень на місяць. Фізичні особи-резиденти здійснюють такі перекази виключно на підставі підтвердних документів.

Зазначені в абзаці третьому цього підпункту вимоги щодо обмеження суми переказу не поширюються на:

оплату витрат на лікування в медичних закладах іншої держави, а також на оплату витрат на транспортування хворих;

оплату витрат, пов'язаних зі смертю громадян за кордоном (транспортні витрати та витрати на поховання);

перекази, що здійснюються на підставі вироків, рішень, ухвал і постанов судових, слідчих та інших правоохоронних органів;

оплату витрат на навчання виключно для оплати навчального процесу;

перекази коштів, отриманих як оплата праці нерезидентами в Україні, пенсії, аліменти;

оплату витрат іноземним судовим, слідчим, нотаріальним та іншим повноважним органам (у тому числі сплата податків, зборів, інших обов'язкових платежів);

перекази, що здійснюються громадянами в разі виїзду за кордон на постійне місце проживання;

безготівкові розрахунки, що здійснюються з використанням електронних платіжних засобів для оплати продукції та послуг для власного споживання фізичними особами;

5) призупинити випуск банками ощадних (депозитних) сертифікатів на пред'явника. Дозволити банкам випускати іменні ощадні (депозитні) сертифікати, номіновані в національній валюті (без обмеження строку їх обігу), в іноземній валюті (зі строком їх обігу не менше шести місяців).

Погашення раніше випущених ощадних (депозитних) сертифікатів на пред'явника здійснюється виключно шляхом перерахування коштів на рахунок власника сертифіката або його пред'явника.

Погашення іменних ощадних (депозитних) сертифікатів, номінованих в іноземній валюті, зі строком їх обігу не менше шести місяців здійснюється банками без обмеження сум тільки після настання терміну, зазначеного в цьому сертифікаті;

6) уповноважені банки мають право достроково повертати вклади, залучені в іноземній валюті за всіма типами договорів, крім вкладів, залучених з видачею іменних ощадних (депозитних) сертифікатів зі строком їх обігу не менше шести місяців, у національній валюті за курсом купівлі іноземної валюти уповноваженого банку на день проведення операції;

7) банкам забороняється надавати клієнтам кредити в національній валюті (у тому числі за відкритими кредитними лініями та шляхом пролонгації раніше наданих кредитів), якщо в забезпечення виконання зобов'язань за ними

надаються майнові права на кошти в іноземній валюті, що розміщені на рахунках у банках;

8) установити для уповноважених банків ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1) не більше 1%.

Уповноважений банк у разі перевищення встановленого значення ліміту загальної довгої відкритої валютної позиції (Л13-1) унаслідок проведення операцій, спрямованих на збільшення основного капіталу, має право не продавати іноземну валюту в сумі такого перевищення за умови, якщо приведення у відповідність до встановленого значення ліміту загальної довгої відкритої валютної позиції здійснюватиметься шляхом проведення реструктуризації (зміни валюти зобов'язання) кредитної заборгованості в іноземній валюті позичальників.

Уповноважений банк зобов'язаний у тижневий строк подати до Національного банку України план заходів щодо усунення такого перевищення протягом року з дня його виникнення та графік приведення загальної довгої відкритої валютної позиції банку до встановленого значення ліміту Л13-1;

9) уповноважені банки зобов'язані обмежити видачу (отримання) готівкових коштів в іноземній валюті або банківських металів з поточних і депозитних рахунків клієнтів через каси та банкомати в межах до 250 000 гривень на добу на одного клієнта в еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України.

Зазначена в цьому підпункті вимога поширюється на видачу (отримання) готівкових коштів як у межах України, так і за її межами незалежно від кількості рахунків клієнта в одному банку.

Вимога цього підпункту не поширюється на:

дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні, міжнародні організації (у тому числі фінансові), представництва міжнародних (у тому числі фінансових) організацій та їх працівників, якщо вони не є громадянами України або не проживають у ній постійно та акредитовані Міністерством закордонних справ України;

операції із забезпечення витрат на відрядження працівників за кордон резидентами – юридичними особами і фізичними особами-підприємцями та іноземними представництвами;

10) уповноважені банки повинні забезпечити проведення виваженої політики під час здійснення операцій з торгівлі іноземною валютою і з цією метою вони мають здійснювати:

щоденний моніторинг операцій клієнтів із купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України в цілому по системі банку;

заходи щодо аналізу операцій клієнтів із купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України стосовно їх відповідності суті діяльності клієнта та його фінансового стану, економічної доцільності та наявності очевидної законної мети;

посилений валютний контроль за операціями клієнтів із купівлі іноземної валюти, що здійснюються на підставі договорів, які вперше подаються до банку.

Керівники банків мають узяти під особистий контроль здійснення банками операцій із торгівлі іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України;

11) зобов'язати уповноважені банки для здійснення купівлі іноземної валюти за дорученням клієнтів попередньо зараховувати кошти в гривнях на окремий аналітичний рахунок балансового рахунку 2900 “Кредиторська заборгованість за операціями з купівлі-продажу іноземної валюти, банківських та дорогоцінних металів для клієнтів банку” (далі – рахунок 2900). Із цього рахунку кошти можуть бути перераховані для купівлі іноземної валюти не раніше наступного операційного дня з дня зарахування гривень на цей рахунок за умови відсутності повідомлення Національного банку України про непідтвердження можливості здійснення операції та/або вимоги Національного банку України щодо надання в установленому законодавством порядку висновків/документів/інформації (далі – Вимога) стосовно цієї операції клієнта відповідно до вимог Інструкції про порядок формування уповноваженими банками реєстрів, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 07 квітня 2016 року № 247 (зі змінами) (далі – Інструкція).

Уповноважений банк перераховує на рахунок 2900 такий обсяг коштів у гривнях, що достатній для здійснення операцій з купівлі зазначеного в заяві обсягу іноземної валюти, перерахованого за курсом гривні до іноземної валюти в день зарахування коштів у гривнях на рахунок 2900, але не нижче ніж офіційний курс гривні до іноземної валюти, установлений Національним банком України на цей день.

У разі зміни курсу іноземної валюти в день здійснення операції з купівлі іноземної валюти уповноваженим банкам дозволяється додатково зараховувати кошти в гривнях на рахунок 2900 у сумі, якої не вистачає для виконання заяви клієнта про купівлю іноземної валюти. Якщо клієнт не має можливості перерахувати додаткову суму гривень на купівлю іноземної валюти та згоден на придбання меншої суми іноземної валюти, то банк здійснює купівлю іноземної валюти на суму, меншу, ніж зазначена в заяві про купівлю іноземної валюти.

Вимоги цього підпункту та підпункту 15 цього пункту не поширюються на випадки купівлі іноземної валюти фізичними особами для виконання власних зобов'язань в іноземній валюті за кредитними договорами, укладеними з уповноваженими банками.

Уповноважений банк до 18.15 поточного дня подає з використанням засобів Системи підтвердження угод на міжбанківському валютному ринку України Національного банку України інформацію щодо наявної на рахунку 2900 загальної суми коштів у гривнях, яку клієнти банку планують використати для купівлі іноземної валюти наступного операційного дня;

12) зобов'язати уповноважені банки здійснювати перерахування коштів у гривнях на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях, відкриті в уповноважених банках, за дорученням клієнтів-резидентів за укладеними цими клієнтами договорами (контрактами) з нерезидентами не раніше третього операційного дня з дня зарахування цих коштів на окремий аналітичний рахунок балансового рахунку 1919 "Інша кредиторська заборгованість за операціями з банками".

Вимоги цього підпункту та підпункту 15 цього пункту не поширюються на перерахування клієнтами-резидентами на користь нерезидентів коштів у гривнях:

за договорами (контрактами), що здійснюються за рахунок цільових бюджетних коштів;

на кореспондентські рахунки Європейського банку реконструкції та розвитку в гривнях, відкриті в уповноважених банках;

13) уповноваженим банкам заборонити здійснювати за дорученням клієнтів-резидентів перерахування коштів у гривнях на користь нерезидентів через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях, відкриті в уповноважених банках, якщо ці кошти в гривнях було залучено клієнтами у формі кредиту;

14) уповноважений банк не має права купувати іноземну валюту за дорученням клієнта-резидента (крім фізичної особи), який має кошти в іноземних валютах, розміщених на поточних та депозитних рахунках, на балансових рахунках 2602 "Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання" як грошове забезпечення (покриття) клієнта за гарантіями/контргарантіями/резервними акредитивами, у цьому та/або інших уповноважених банках. Такий клієнт-резидент виконує зобов'язання в іноземній валюті за рахунок наявних у нього коштів в іноземній валюті.

Контроль за дотриманням зазначеної в цьому підпункті вимоги здійснюється уповноваженим банком на дату купівлі іноземної валюти.

Зазначена заборона на проведення операції з купівлі іноземної валюти не поширюється на випадок, коли загальна сума коштів в іноземних валютах, що розміщені на поточних і депозитних рахунках клієнта, на балансових рахунках 2602 "Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання" як грошове забезпечення (покриття) клієнта за гарантіями/контргарантіями/резервними акредитивами, в уповноважених банках на дату купівлі іноземної валюти, менша, ніж 25 000 доларів США (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до відповідних валют).

Для цілей застосування вимог цього підпункту загальна сума коштів в іноземних валютах, що розміщені на поточних і депозитних рахунках клієнта, на балансових рахунках 2602 "Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання" як грошове забезпечення (покриття) клієнта за гарантіями/контргарантіями/резервними акредитивами, в уповноважених

банках на дату купівлі іноземної валюти, визначається виходячи із залишку коштів клієнта в іноземних валютах на цих рахунках на початок цього операційного дня (без урахування сум, що надійдуть на рахунки клієнта протягом дня) в еквіваленті за офіційним курсом гривні до відповідних валют та без урахування коштів в іноземних валютах:

на вкладних (депозитних) рахунках клієнта, майнові права на які надані банку в заставу відповідно до договору застави, за умови забезпечення безперервного контролю і доступу банку-кредитора до цих коштів у разі невиконання клієнтом зобов'язань за кредитним договором. Зазначене виключення не поширюється на кошти, розміщені на вкладному (депозитному) рахунку в банку, майнові права за якими надані банку в заставу після 15 квітня 2015 року, крім випадків, коли таке надання пов'язано з необхідністю покриття боргу вкладом (депозитом) з урахуванням ризику перерахування однієї валюти в іншу на рівні, що встановився до 15 квітня 2015 року включно, та не спричинено заміною застави за цим зобов'язанням;

що були розміщені на депозитних рахунках до 03 березня 2015 року включно;

які розміщені на рахунку(ах) у банку, віднесеному до категорії неплатоспроможних, щодо якого запроваджена процедура тимчасової адміністрації або щодо якого здійснюється ліквідація;

на рахунках клієнта, що були куплені ним, але не використані в установленій законодавством строк;

на рахунках клієнта, якщо ці кошти використовуються в день купівлі іноземної валюти для здійснення платежів на підставі платіжних доручень, що були включені до відповідних реєстрів, поданих до Національного банку України згідно з вимогами Інструкції, та щодо яких немає повідомлення Національного банку України про непідтвердження можливості їх здійснення та/або стосовно яких не отримано Вимоги;

на рахунках клієнта резидента-позичальника, якщо ці кошти використовуються разом із купленою іноземною валютою на цілі виконання власних зобов'язань клієнта перед нерезидентом-кредитором за укладеним між ними кредитним договором/договором позики в іноземній валюті з урахуванням норм підпункту 1 цього пункту. Ці кошти підлягають переказу за цільовим призначенням на підставі платіжних доручень клієнта не пізніше дня використання купленої на зазначені потреби іноземної валюти. Уповноважений банк, що здійснює обслуговування операцій за відповідним кредитним договором/договором позики, має забезпечити контроль за неухильним дотриманням клієнтом цієї вимоги;

на рахунках клієнта, на які накладено арешт;

на рахунку клієнта-посередника, що отримані ним за договорами комісії, доручення, консигнації, агентськими угодами та підлягають подальшому перерахуванню власникам цих коштів;

на рахунках клієнта – державного підприємства як грошове забезпечення конкурсних торгів/тендерів;

на депозитному рахунку Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України для виконання гарантійних зобов'язань за операціями, що провадяться із застосуванням книжок міжнародних дорожніх перевезень відповідно до Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) 1975 року, в обсязі, який був унесений учасниками під час вступу до асоціації з 01 січня 1994 року до 31 грудня 1995 року;

на рахунках клієнта, якими представлені страхові резерви [для операцій з купівлі іноземної валюти страховиками, Моторним (транспортним) страховим бюро України];

що надійшли на рахунок клієнта як кредит/позику від Міністерства фінансів України, міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, або від міжнародних фінансових організацій, за договорами з якими Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, який надається іншим міжнародним фінансовим організаціям (за умови наявності зобов'язань цільового використання коштів кредиту/позики);

що надійшли на рахунок клієнта за проектами (програмами) міжнародної технічної допомоги, що пройшли державну реєстрацію, та мають використовуватися відповідно до обумовлених таким проектом (програмою) цілей;

що належать до 3-ї групи Класифікатора.

Клієнт-резидент (крім фізичних осіб) з метою здійснення операції з купівлі іноземної валюти зобов'язаний надати уповноваженому банку інформацію про загальну суму коштів в іноземній валюті, що розміщені на поточних і депозитних рахунках клієнта, на балансових рахунках 2602 “Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання” як грошове забезпечення (покриття) клієнта за гарантіями/контргарантіями/резервними акредитивами, в уповноважених банках (або їх відсутність) та інформацію щодо наявності в клієнта підстав для застосування виключень, передбачених цим підпунктом, на дату купівлі іноземної валюти [підтвердження має бути засвідчене підписом клієнта (для юридичних осіб – підписом керівника або уповноваженої ним особи) і відбитком його печатки (за наявності) або, якщо це передбачено договором банківського рахунку, – в електронному вигляді засобами програмно-технічного комплексу “клієнт-банк”, “клієнт-Інтернет-банк” тощо].

Вимоги цього підпункту не поширюються на випадки купівлі іноземної валюти страховиком – членом ядерного страхового пулу за договорами страхування/перестраховування відповідальності за ядерну шкоду із нерезидентами-страховиками/перестраховиками (іноземними ядерними страховими пулами).

У зв'язку із запровадженням обмежень, передбачених цим підпунктом, уповноваженому банку дозволяється здійснювати за дорученням клієнта обмін іноземної валюти 1-ї групи Класифікатора на іноземну валюту 2-ї групи Класифікатора для виконання зобов'язань клієнта в цій валюті;

15) з метою недопущення недобросовісної практики проведення валютних операцій уповноважені банки формують реєстр операцій із купівлі іноземної валюти/перерахування за межі України іноземної валюти/перерахування коштів у гривнях на користь нерезидентів через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях, відкриті в уповноважених банках/перерахування коштів, що здійснюється на користь нерезидентів через філії уповноважених банків, відкриті на території інших держав (далі – реєстр), та подають його до Національного банку України згідно з порядком та за формою, які визначаються Інструкцією.

Уповноваженим банкам забороняється проводити зазначену в цьому підпункті операцію в разі отримання від Національного банку України повідомлення про непідтвердження можливості її здійснення та/або Вимоги.

Операції, стосовно яких отримано Вимогу, у подальшому не включаються уповноваженими банками до реєстру до моменту отримання від Національного банку України окремого повідомлення.

Національний банк України має право отримувати інформацію, зокрема щодо фінансової операції та її учасників, від уповноваженого банку та/або з інших офіційних джерел (зокрема від державних органів, банків, інших юридичних та/або фізичних осіб під час здійснення безвізного нагляду/виїзної перевірки іншого банку/установи/організації).

Національний банк України має право не підтверджувати можливість здійснення операції, включеної до реєстру, якщо за результатами аналізу документів (інформації), отриманих(ої) Національним банком України в установленому законодавством порядку від уповноваженого банку та/або з інших офіційних джерел (зокрема від державних органів, банків, інших юридичних та/або фізичних осіб, під час здійснення безвізного нагляду/виїзної перевірки іншого банку/установи/організації), виявлені ознаки, що можуть свідчити про здійснення банками ризикової діяльності, або дійшов висновку, що характер або наслідки фінансових операцій можуть нести реальну або потенційну небезпеку використання банку з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, або в разі виявлення Національним банком України невідповідності операції, включеної до реєстру, та/або поданих документів законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України.

Операції, щодо яких немає повідомлення Національного банку України про непідтвердження можливості їх здійснення та/або стосовно яких не отримано Вимоги, виконуються не раніше третього операційного дня з дня надання уповноваженим банком інформації про ці операції в реєстрі.

Уповноваженим банкам дозволяється здійснювати операції з перерахування іноземної валюти за межі України за дорученням Державної казначейської служби України в день отримання платіжного доручення та включати інформацію про цю операцію до реєстру без подання до Національного банку України відповідних документів.

Уповноваженим банкам дозволяється здійснювати операції клієнтів з купівлі/перерахування за межі України іноземної валюти для оплати лікування фізичних осіб за кордоном починаючи з наступного операційного дня з дня зарахування коштів у гривнях на рахунок 2900 (у разі купівлі іноземної валюти)/із дня отримання платіжного доручення [у разі перерахування іноземної валюти за рахунок власних (некуплених) коштів в іноземній валюті]. Інформація про операції, зазначені в цьому абзаці, включається до реєстру без подання до Національного банку України відповідних документів;

16) видача готівкових коштів у межах України з рахунків клієнтів банків, операції за якими здійснюються з використанням електронних платіжних засобів, що емітовані як резидентами, так і нерезидентами, через банківський автомат самообслуговування здійснюється виключно в гривнях;

17) заборонити купівлю, перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон коштів, отриманих іноземними інвесторами за операціями з продажу корпоративних прав юридичних осіб, що не оформлені акціями, зменшення статутних капіталів юридичних осіб, виходу з господарських товариств іноземних інвесторів;

18) заборонити купівлю, перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон коштів, отриманих іноземними інвесторами за операціями з продажу цінних паперів українських емітентів (крім випадків продажу державних облігацій України на фондових біржах та поза їх межами, а також продажу інших боргових цінних паперів на фондових біржах);

19) заборонити купівлю, перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон іноземному інвестору дивідендів. Ця заборона не поширюється на випадки купівлі/перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон дивідендів за корпоративними правами/акціями за 2014 та 2015 роки (далі – Дивіденди) з 13 червня 2016 року в разі одночасного дотримання таких умов:

купівлю/перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон Дивідендів здійснює емітент корпоративних прав/акцій, за якими виплачуються Дивіденди, або депозитарна установа, що обслуговує рахунок у цінних паперах іноземного інвестора, або безпосередньо іноземний інвестор;

протягом календарного місяця особа, яка зазначена в абзаці другому цього підпункту, здійснює купівлю/перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон Дивідендів у межах загальної суми, що не може перевищувати більшого з двох наступних граничних значень – 1 000 000 доларів США (еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення відповідної операції) або 10 відсотків від загального обсягу Дивідендів, що підлягають/підлягали поверненню за кордон такою особою. Якщо 10 відсотків від загального обсягу Дивідендів, що

підлягають/підлягали поверненню за кордон такою особою, становить більше ніж 5 000 000 доларів США (еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення відповідної операції), то протягом календарного місяця така особа здійснює купівлю/перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон Дивідендів у межах загальної суми, що не може перевищувати 5 000 000 доларів США (еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення відповідної операції);

значена в абзаці другому цього підпункту особа здійснює купівлю/перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон Дивідендів через один уповноважений банк (за вибором такої особи). Зміну уповноваженого банку, що обслуговує ці операції, дозволяється проводити на підставі відповідного письмового звернення клієнта до уповноваженого банку, до якого переводиться на обслуговування клієнт (письмове звернення має містити дозвіл клієнта на отримання інформації про незавершені розрахунки з повернення Дивідендів від уповноваженого банку, через який здійснювалися такі розрахунки). Уповноважений банк, до якого переводиться на обслуговування клієнт, не пізніше третього робочого дня з дня отримання письмового звернення клієнта зобов'язаний звернутися до уповноваженого банку, через який здійснювалися раніше відповідні розрахунки, для отримання всієї наявної в нього інформації про незавершені розрахунки з повернення Дивідендів (обмін інформацією між банками здійснюється засобами електронної пошти Національного банку України);

20) заборонити купівлю, перерахування іноземної валюти на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України, крім:

розміщення юридичними особами валютних цінностей на рахунках за межами України;

виконання резидентом-гарантом (поручителем) забезпечених гарантією (порукою) зобов'язань за кредитом, наданим міжнародною фінансовою організацією або за участю іноземного експортно-кредитного агентства;

сплати суб'єктами господарювання-резидентами вступних або членських внесків в іноземній валюті для забезпечення поточної діяльності юридичних осіб-нерезидентів;

інших операцій юридичних осіб, що здійснюються на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України, за умови, що загальна сума цих операцій у межах однієї індивідуальної ліцензії протягом одного календарного місяця не перевищує 50 000 доларів США (еквівалент цієї суми в іншій валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату переказу);

21) заборонити уповноваженим банкам перераховувати з інвестиційного рахунку кошти в гривнях з метою купівлі іноземним інвестором державних

облігацій України. Зазначене обмеження не поширюється на операції з придбання іноземним інвестором державних облігацій України, що здійснюються виключно за рахунок коштів, отриманих іноземним інвестором від продажу іноземної валюти за гривні, та/або коштів, отриманих іноземним інвестором за операціями з продажу державних облігацій України, виплати за ними доходу та їх погашення;

22) переказування благодійними організаціями благодійної допомоги та переказ коштів Міністерством охорони здоров'я України за межі України для оплати лікування фізичних осіб здійснюються на підставі документів, що підтверджують необхідність такого лікування в іноземному медичному закладі, та не потребують наявності індивідуальної ліцензії Національного банку України;

23) уповноваженим банкам забороняється здійснювати операції з продажу банківських металів за безготівкові гривні фізичним особам/юридичним особам/фізичним особам-підприємцям загальною масою, що перевищує протягом одного календарного тижня в межах однієї банківської установи на одного клієнта 3,216 тройської унції золота (еквівалент цієї маси в інших банківських металах, перерахований за крос-курсом, визначеним згідно з офіційними курсами банківських металів, установленими Національним банком України).

Вимоги цього підпункту не поширюються на міжбанківські операції та операції з продажу уповноваженими банками банківських металів для виконання клієнтами власних зобов'язань у банківських металах за кредитними договорами;

24) дозволити уповноваженому банку, що є власником індивідуальної ліцензії на переказування іноземної валюти за межі України для проведення валютних операцій, передбачених абзацом четвертим пункту 1.2 глави 1 Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 червня 2004 року № 266, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 липня 2004 року за № 897/9496 (зі змінами), перераховувати іноземну валюту нерезиденту – одержувачу коштів за такою валютною операцією безпосередньо на його інвестиційний рахунок, відкритий в уповноваженому банку, за умови подальшого використання цих коштів виключно на цілі збільшення капіталу цього банку. Перерахування іноземної валюти на інвестиційний рахунок одержувача на підставі цього підпункту дозволяється здійснювати протягом строку дії відповідної індивідуальної ліцензії та в межах суми іноземної валюти, передбаченої цією ліцензією (з урахуванням переказів, проведених на підставі такої ліцензії відповідно до абзацу п'ятого підпункту 20 цього пункту).

7. Заборонити фізичним особам здійснювати операції в готівковій формі на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України.

Вимоги, передбачені абзацом першим цього пункту, не поширюються на операції, що здійснюються на підставі індивідуальних ліцензій Національного банку України, виданих до набрання чинності цією постановою.

8. Підставами для відмови Національним банком України у видачі фізичним особам індивідуальних ліцензій/змін до них (додатково до підстав, установлених нормативно-правовими актами Національного банку України, що визначають порядок видачі відповідних індивідуальних ліцензій) є встановлені в підпункті 20 пункту 6 та абзаці першому пункту 7 цієї постанови заборони/обмеження на проведення відповідних операцій.

9. На час дії цієї постанови інші нормативно-правові акти Національного банку України діють у частині, що не суперечить вимогам цієї постанови.

10. Департаменту відкритих ринків (Пономаренко С. В.) довести зміст цієї постанови до відома банків України для використання в роботі, а банкам України – до відома їх клієнтів.

11. Постанова набирає чинності з 15 вересня 2016 року і діє до 15 грудня 2016 року включно.

Голова

В. О. Гонтарева

Інд. 40